

Associatie van Academische Werkplaatsen VB

Onderstaande kennisvraag is beantwoord door de Academische Werkplaatsen aangesloten bij de Associatie van Academische Werkplaatsen Verstandelijke Beperkingen. Een overzicht van alle kennisvragen is te vinden op [de website van de Associatie](#).

Kennisvraag

Welke eHealth producten zijn evidence-based voor mensen met een verstandelijke beperking (zowel residentieel als in de gemeenschap; bij jongeren en volwassenen)? Aan welke voorwaarden moet worden voldaan voor online behandeling?

Antwoord

In de huidige situatie van het COVID-19 virus (Corona) is de vraag naar alternatieve vormen voor ondersteuning en behandeling van mensen met een verstandelijke beperking groot. Het gebruik van eHealth biedt daarin mogelijkheden. De wetenschappelijke evidentie binnen de zorg voor mensen met een verstandelijke beperking voor het werken met eHealth zowel voor het ondersteunen als voor bieden van therapie is nog klein en staat in de kinderschoenen. Bij het beantwoorden van deze vraag, gebaseerd op het promotieonderzoek dat Cathelijn Oudshoorn onder begeleiding van prof. dr. Petri Embregts uitvoert binnen de Academische Werkplaats Leven met een verstandelijke beperking (Tranzo, Tilburg University), beperken we ons tot de inzet van eHealth in het directe contact met cliënten en zullen we ons niet richten op andere vormen van eHealth (bijv. ECD, domotica of onderlinge communicatie professionals).

eHealth voor de ondersteuning voor cliënten

Er is enige bewijs dat de tablet en de smartphone goed in te zetten zijn om informatie te geven of vaardigheden aan te leren via videomodeling (Oudshoorn, Frielink, Nijs, & Embregts, heringediend). Dit zijn filmpjes die afspeelbaar zijn op een apparaat en die in stappen toont hoe een specifieke taak/activiteit uitgevoerd moet worden (bijv. goed je handen wassen, een gerecht koken, een boodschap doen). Ook is het mogelijk om een tablet of smartphone in te zetten om een activiteitenoverzicht te visualiseren zodat een cliënt overzicht heeft over de dag.

Daarnaast kan beeldzorg (videobellen) gebruikt worden om cliënten op afstand te ondersteunen bij praktische vragen, emotionele steun, geestelijk welbevinden en bij onverwachte gebeurtenissen.

Associatie van Academische Werkplaatsen VB

Onderzoek van Zaagsma en collega's (2019) naar de inzet van Digicontact (een 24/7 bereikbare dienst om vragen te stellen) laat positieve resultaten zien. Uit een ander kleinschalig onderzoek van Taber-Doughty en collega's (2010) komt naar voren dat mensen met een verstandelijke beperking even tevreden zijn over live-thuisondersteuning als via beeldzorg.

eHealth in een psychologische behandeling of therapie

Aangaande behandeling zijn er enkele studies bekend waarin eHealth gebruikt wordt om individuele behandeling/therapie, zoals cognitieve gedragstherapie (CGT), te geven (Oudshoorn, Frielink, Nijs, & Embregts, in voorbereiding). Hierin wordt een gestructureerd behandelprogramma doorlopen met vaste onderdelen van een CGT-behandeling. De betrokkenheid van de therapeut en de omgeving is hierin groot. Er zijn tot op heden geen studies bekend waarin mensen met een verstandelijke beperking zelfstandig een CGT-behandeling online of in een blended vorm doorlopen.

Daarnaast is er een klein aantal studies waarin ouders via een combinatie van videobellen en een oortje in hun thuissituatie worden gecoacht in het uitvoeren van een gestructureerde gedragstherapeutische interventie aan hun kind met een verstandelijke beperking en ernstige gedragsproblemen. De tevredenheid en therapietrouw van ouders is groot, de uitval is laag.

Wat is belangrijk bij de inzet van eHealth bij mensen met een verstandelijke beperking?

Om de kans op het daadwerkelijk gebruik van eHealth te vergroten, is het belangrijk om zicht te hebben op:

- *Clientniveau.* Welke vragen en behoeften hebben de directe gebruikers, welke taal- en digitale vaardigheden hebben zij en kunnen aangesproken worden in de gebruikte applicatie?
- *Contextniveau.* In welke context wordt de eHealth als ondersteuning ingezet? Zijn er in de directe omgeving van de cliënten mensen beschikbaar die kunnen helpen met het installeren van apps, samen te oefenen om de toepassing te leren gebruiken of te helpen onduidelijkheden op te lossen?
- *Toepassingsniveau.* Welke eigenschappen van de toepassing zijn het beste bruikbaar voor de cliënt? Vraag dat actief na: denk aan visueel, auditief, mogelijkheid om informatie in stukjes te kunnen zien/horen, terugspeelfunctie of herhaling van de informatie, plaatjes ter ondersteuning van de informatie en andere manieren om de informatie zo persoonlijk als mogelijk te maken.

Associatie van Academische Werkplaatsen VB

Tot slot

In de praktijk worden diverse eHealth toepassingen gebruikt, zoals bijv. Digicontact en Vicasa voor beeldzorg en Jouw Omgeving als online behandelplatform. Ook worden er in de praktijk diverse behandelingen uitgevoerd, waaronder EMDR-behandelingen via videobellen. Alhoewel de praktijkervaringen positief zijn, is er tot op heden nog geen wetenschappelijk onderzoek uitgevoerd naar de effectiviteit van dergelijke toepassingen en behandelingen bij mensen met een verstandelijke beperking.

Algemene informatie en bundeling kennis Corona in GHZ:

<https://www.kennispleingehandictensector.nl/>

App's voor dagstructuur:

<https://www.daymate.nl/> (ontwikkeld voor mensen met ASS)

Digitaal en veilig contact onderhouden met je vrienden:

<https://www.abcdater.nl/>

Meer over Digicontact: <https://www.kennispleingehandictensector.nl/technologie-en-apps/digicontact>

Meer over Jouw Omgeving: <https://www.jouwomgeving.nl/>

Meer over Quli: <https://www.quli.nl/>

Beschikbare video's over de uitleg van Corona maatregelen 1,5 meter afstand houden:

https://m.youtube.com/watch?feature-youtu.be&v=_q-3dKhNjfc.

Vloggers geven informatie over het Corona virus in andere talen (Pharos):

<https://digitaalsamenleven.nl/2020/03/21/vloggers-helpen-pharos/>

Raadpleeg voor actuele informatie: <https://www.pharos.nl/>

Webinars en betaalbare online cursussen over online behandelen:

www.ehealthspecialists.com. Zij verzorgen in deze Corona tijd diverse webinars over online behandelen van diverse problematiek. Trauma en LVB staan ook op het aankomende programma.

Associatie van Academische Werkplaatsen VB

Geraadpleegde bronnen:

- Oudshoorn, C. E. M., Frielink, N., Nijs, S. L. P., Embregts, P. J. C. M. (2020). eHealth for supporting people with mild intellectual disability in daily life: A systematic review. *Manuscript resubmitted for publication*.
- Oudshoorn, C. E. M., Frielink, N., Nijs, S. L. P., Embregts, P. J. C. M. (in voorbereiding). Psychological interventions and therapy for people with an intellectual disability by eHealth: A scoping review. *Manuscript in preparation*.
- Taber-Doughty, T., Shurr, J., Brewer, J., & Kubik, S. (2010). [Standard care and telecare services: Comparing the effectiveness of two service systems with consumers with intellectual disabilities](#). *Journal of Intellectual Disability Research*, 54, 843-859.
- Zaagsma, M., Volkers, K. M., Schippers, A. P., Wilschut, J. A., & van Hove, G. (2019). [An exploratory study of the support needs in 24/7 online support for people with mild intellectual disabilities](#). *Journal of Policy and Practice in Intellectual Disabilities*, 16, 78-87.

Academische Werkplaats Leven met een verstandelijke beperking (Tranzo, Tilburg University)
Petri Embregts, Cathelijn Oudshoorn, Noud Frielink